

המעין

בתוכן:

- 2 ..... 'אבינו מלכנו זכור רחמיך'... / **דבר העורך**
- 3 ..... שתיית יין שנגע בו מחלל שבת בפרהסיא / **הרב מרדכי אליהו זצ"ל**
- 6 ..... מכתב לא ידוע של החזון איש בדבר היתר מלאכה בשמיטת תרצ"ח / **משה אריאל פוס**
- 17 ..... הגר"א במשנת 'שבט הלוי' / **הרב יהושע ענבל**
- 33 ..... ברכות התורה בקריאת התורה בעידן הקורונה / **הרב זאב וייטמן**
- 47 ..... הרהורים על חובת הארץ / **הרב מאיר שלינגר**
- 52 ..... שיעור "כאגוז" / **פרופ' זהר עמר**
- ..... קנאותו וסבלנותו של מרן הרב קוק זצ"ל בראי עריכת כרוזיו /
- 61 ..... **הרב ארי יצחק שבט והרב צוריאל חלמיש**
- 67 ..... הערה בעניין גדרו של מורד במלכות / **הרב חיים קטן**
- 71 ..... 'תשעה באב איקרי מועד' / **הרב ד"ר משה פינצ'וק**
- 81 ..... ההדדיות כמרכז מחויבות המתגייר / **שמואל כהן**

תגובות והערות

- אודות בריחה בשעת דָּבַר, ואודות חולי מדבק / **הרב זכריה הולצר**; הרגשת יסורים לנהרגים על קידוש השם / **הרב אברהם מנחם הורוביץ**; בעניין המלאך 'ברי' ובעניין מצותיו של עשו / **הרב יעקב קאפיל שווארץ**, **תגובת אברהם פרנקל**, **תגובת הרב מיכאל קליין**; עוד בעניין מצבת אבי מהר"ם וקביעת היממה בצפון הרחוק / **הרב משה י' רוזנוסר**; 'הבוצר לגת': תיקון גירסת תוספות ישנים ע"פ כת"י / **הרב עזריה אריאל**; עוד בעניין הרגשות הנידה בימינו / **דוד שץ וידידיה סטרוק**

על ספרים וסופריהם

- שינויי נוסח בגמרות מהדורת 'עוז והדר'; תגובת מערכת 'עוז והדר' /
- 94 ..... **ינון אהרן ואזנה-נצרים**; **הרב יעקב לויפר**
- האם לראב"ד הייתה שיטה חדשה בשיעור הרביעית? על טעויות בהדפסת החיבור
- 109 ..... 'פירוש שיעורי איסורין' / **הרב אריה כץ**
- 114 ..... נתקבלו במערכת / **הרב יואל קטן**
- 131 ..... רשימת מאמרים בכרך ס [תש"פ]

מכון שלמה אומן שע"י ישיבת שעלבים

בס"ד גיליון 234 • תמוז תש"פ [ס, ד]

מכון שלמה אומן
מכון מחקר תורני

המשתתפים בגיליון זה:

הרב עזריה אריאל, הרב אריה בינה 21/4, ירושלים 9313312. azar@neto.net.il
הרב זכריה הולצר, ארה"ב. zecharia.holzer@gmail.com
Rav Zecharia Holzer, 4000 Alton Rd. Miami Beach FL 33140 USA
הרב אברהם מנחם הורוביץ, ארה"ב. leskozk@gmail.com
Rav Avrohom Horowitz, 40 Middleton st. # 3A, Bpooklyn NY 11206 USA
ינון אהרן וואנה-נצרים, חיים חביב וג' 24, ירושלים 9678804. rachel17ezr@gmail.com
הרב זאב וייטמן, אלון שבות 9043000. zeevwe@gmail.com
הרב צוריאל חלמיש, ישיבת הר ברכה 4483500. halamish55@gmail.com
שמואל כהן, ת"ד 96, כפר הרא"ה 3895500. samuelc@bezeqint.net
הרב אריה כץ, מבוא חורון 9976500. adcatz@gmail.com
הרב יעקב לויפר, ברכת אברהם 20/1, ירושלים 9743666. pesach20@gmail.com
ידידיה סטרוק, קדם 281/4, הר ברכה 4483500. yedidya839@gmail.com
פרופ' זהר עמר, נוה צוף 7194500. amarzoh@gmail.com
הרב יהושע ענבל, שדי חמד 8/6, מודיעין עילית 7181043. yehoshua-i@hotmail.com
עו"ד משה אריאל פוס, הרב יצחק 12, קרית יערים 9083800. ariel@fusslaw.com
הרב ד"ר משה פינצ'וק, נחל מאור 2/1, רמת בית שמש 9962302. moshepinchuk@gmail.com
פרופ' אריה פרימר, המחלקה לכימיה, אוני' בר אילן, רמת גן 5290002. Aryeh.Frimer@biu.ac.il
אברהם פרנקל, ספיר 14, נוף אילון א 9790202. avrahamf@gmail.com
הרב חיים קטן, פסגות 9062400. tehbrin@gmail.com
הרב יואל קטן, מכון שלמה אומן, שעלבים 9978400. wso@shaalvim.co.il
הרב מיכאל קליין, ירושלים
הרב משה יהודה רוזנוסר, אבן שמואל 28א, רמות ב ירושלים 9723497.
moshe.rosenwasser613@gmail.com
הרב ד"ר ארי יצחק שבת, מכללת אורות ישראל, אלקנה. 9061339arishvat@gmail.com
הרב יעקב קאפיל שוורץ, ארה"ב. chava0605@gmail.com
Rav Y. K. Schwartz, 2015 60 st. Brooklyn NY 11204 USA
הרב מאיר שלזינגר, האר"י 7, ירושלים 9219201. meir-sh@neto.net.il
דוד שץ, קדם 282/1, הר ברכה 4483500. davidavdi@gmail.com

***

'המעין' - כתב עת היוצא לאור ע"י מכון שלמה אומן שע"י ישיבת שעלבים

מיסודו של 'מוסד יצחק ברויאר' שע"י פועלי אגודת ישראל

מייסד (תשי"ג) ועורך: פרופ' מרדכי ב"ר יצחק ברויאר
עורך אחראי (תשכ"ד-תשס"ב): ר' יונה עמנואל
תנצב"ה

המערכת: ד"ר שמעון בולג, ירושלים | הרב שמעון שלמה גולדשמידט, אלון שבות
הרב מיכאל ימר, שעלבים | הרב בועז מרדכי, נריה | פרופ' זהר עמר, נוה צוף
יהודה פרוידג, ירושלים

העורך: הרב יואל קטן, מכון שלמה אומן, ישיבת שעלבים 9978400

טל': 08-9276664; פקס: 1538-9276664; דואר אלקטרוני: wso@shaalvim.co.il
למינויים, וכן למינויים אלקטרוניים ללא תשלום, נא לפנות למכון שלמה אומן

© כל הזכויות שמורות

'אבינו מלכנו, זכור רחמיך'...

על פי מנהג אשכנז הקהל והש"ץ מוסיפים בימים נוראים תפילה מיוחדת בסוף ברכת ההודאה: 'אבינו מלכנו, זכור רחמיך וכבוש כעסך, וכלה דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית ועוון ומגיפה ופגע רע, וכל מחלה וכל תקלה וכל קטטה וכל מיני פורעניות וכל גזירה רעה ושנאת חנם, מעלינו ומעל כל בני ברייתך'. מבין הפגעים שאנו מבקשים מהקב"ה לכלות מאיתנו לפחות שלוש, אם לא נוסף גם 'פגע רע' ו'מיני פורעניות' לרשימה, עוסקות במחלות - 'דבר, מחלה ומגיפה'. איני ידוע מה המשמעות המדויקת של כל אחד מהביטויים האלו, מה שברור הוא שחופץ מכמה קולות חריגים כל העולם מבין שאנחנו נמצאים כעת בעיצומה של מגיפה חמורה שפוגעת בעולם כולו, ותוצאות הלוואי שלה כוללות את רוב התקלות האחרות המוזכרות ברשימה הארוכה הזו: מתחים בין מדינות - 'חרב', קשיים כלכליים משמעותיים - 'רעב', בעיות חינוכיות והתנהגותיות בעיקר בקרב בני הנוער - 'עוון', מאבקים בין ובתוך מיעוטים שונים בארצות שונות - 'קטטה', מתחים פנימיים בארץ שמגיעים עד 'שנאת חנם' ועוד ועוד. חצי הכוס המלאה היא שמבחינה כלכלית הגיעה המגיפה כאשר מדינת ישראל נמצאת בשיא של כל הזמנים, ושטכנולוגיות חדשות מסייעות לצמצם חלק מהנוזקים של המגיפה הזו, ושראשינו ושרינו ויועצינו מנהלים את המשבר לכאורה בצורה מעוררת הערכה. לחצי הכוס המלאה אפשר להכניס גם את התקווה שאחינו בית ישראל בארצות הים, שרבים מהם נמצאים כעת בצרה, יבינו שהגלות סיימה את תפקידה, ושעם ישראל צריך ויכול להתקבץ כולו בארץ ישראל. ושוב - איש לא יידע איך יהיו הדברים עד שיהיו, אך אנו מצפים לטוב. לא נותר אלא להתפלל לאבינו מלכנו שיכבוש את כעסו ויזכור את רחמיו ויביא ישועות ונחמות לכל בני בריתו.

גיליון זה עוסק גם בקורונה - הרב וייטמן מציע לצמצם את מספר ברכות התורה הנאמרות ב'מנייני המרפסות' שעדיין קיימים פה ושם, והרב הולצר דן בגדרי מגפה בראשונים ועוד. הגיליון פותח בתשובה שטרם נדפסה מאת מורנו הגר"מ אליהו זצ"ל במלאת עשור לפטירתו, בפסקים של החזו"א בשמיטה הראשונה בה חי בארץ, וביחסו המיוחד של הפוסק הגדול הרב ווזנר, שמלאו עתה חמש שנים לפטירתו, אל פסקי הגר"א, שמלאו עתה שלוש מאות שנים ללידתו. ועוד חומר רב ממלא את הגיליון הזה, המסיים את גיליונות שנת תש"פ.

יהי רצון שלקראת גיליון ר"ה תשפ"א המגיפה תהיה מאחורינו, ושעם ישראל ומדינת ישראל ימשיכו להתקדם בכל המישורים לקראת ביאת המשיח והגאולה השלמה בקרוב.

הק' יואל קטן